

Dato: 10. november 2014
Til: Folketingets Fødevarer- og Miljøudvalg
Sagsbehandler: Rikke Lundsgaard, 23 20 30 07, rl@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings misinformation af politikerne

Af Vagn Lundsteen, fagpolitisk rådgiver

Kort før det åbne samråd mellem fødevarerminister Dan Jørgensen og Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, som blev afholdt på Christiansborg, d. 1. oktober 2014, modtog udvalget og fødevarerministeren et brev fra Danmarks Naturfredningsforening (DN).

Brevet fra DN, der er underskrevet af direktør Susanne Herfelt og Rikke Lundsgaard, landbrugspolitisk rådgiver, fremfører en lang række påstande, der er direkte usande, men påstande, der alligevel gør så stort indtryk på fødevarerministeren, at han fremfører flere af dem på det åbne samråd. Hvad der konkret er forkert ved DN's tankeespind, vil jeg her redegøre for.

Klik her for at læse hele brevet fra DN til fødevarerministeren

1. Det er rigtigt, at forbruget af handelsgødninger er faldet med 200.000 tons siden den første vandmiljøplan. Men siden kvælstofnormerne er indført i 1997, er gødningsforbruget faldet med 55.000 tons. Da kvælstof i gennemsnit koster seks kroner, er besparelsen ikke på 1,5 mia. kroner om året, men i stedet 330 millioner kroner. Altså kun 22 procent af hvad DN påstår. Til gengæld sætter danske landbrugsfamilier hvert år mellem 3,5 og 7 milliarder kroner til ved kvælstof-normerne, så allerede her rammer DN og ministeren adskillige milliarder kroner forbi målet.

DN Kommentar:

Både Vagn Lundsteen og DN er enige om, at landmændene har sparet 200.000 ton indkøbt handelsgødning. Den gødning koster lige omkring 8 kr. Prisen kan svinge alt efter mængde og årstid og har naturligvis også ændret sig siden vi fik miljøregler for landbruget i 1980'erne. Men i runde tal er der tale om en besparelse på 200.000 ton á 8 kr., hvilket vil sige ca. 1.5 mia. kr. om året. Det er en besparelse, som er opnået, fordi landbruget via miljøreglerne er blevet MEGET bedre til at holde hus med næringsstofferne i husdyrgødningen. Det er klart, at det er besparelsen på det indkøbte kvælstof i forhold til, at der blev indført miljøkrav til landbrug i 1980'erne, der udgør fundamentet for den økonomiske besparelse og ikke det samlede gødningsforbrug.

2. I næste afsnit påstår DN, at det vil være gratis at tage 300.000 hektar ud af drift. Gratis for hvem? Ja, hvis DN havde tænkt sig, at man ville stjæle landbrugsjorden fra landbrugsfamilierne, ville det være gratis for samfundet. Men det har vi heldigvis en Grundlov, som sikrer imod. Hvis samfundet skal købe 300.000 hektar landbrugsjord af landbrugsfamilierne, vil det koste cirka 46 milliarder kroner, eller mere end den nye Femern-forbindelse til Tyskland. Det er useriøst af ledelsen i DN at fremkomme med sådanne forslag, der ikke bakkes op af valide data.

DN kommentar:

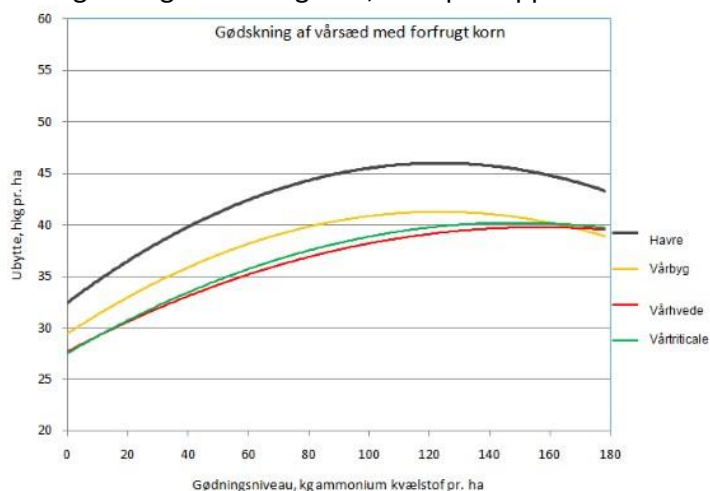
Som man kan se i vores brev til de to folketingsudvalg, så har vi sat ordet gratis i citationstegn. Det er klart, at det er et polemisk argument. Og samtidig forsøger vi at understrege den vigtigste pointe, nemlig, at der ikke er for lidt gødning i Danmark, men at der er for mange hektar i omdrift. Vi synes også, det er på sin plads, at pointere, at landmændene har sparet rigtig mange penge gennem miljøkravene. De får mere ud af de forhåndenværende ressourcer, i dette tilfælde husdyrgødningen, på grund af og ikke på trods af miljøkravene. Men den besparelse bliver aldrig omtalt. Det er kun tabene i form af mindre udbytte og lavere proteinindhold, der omtales. Det gør vi høfligt opmærksom på. Desuden er det også et faktum, at al landbrugsjord ikke er lige meget værd. Mange landbrugsarealer er marginale i produktionsmæssig sammenhæng, hvor overskuddet af selve dyrkningen er lav eller endda negativ. Dyrkningen på disse

arealer opretholdes kun for at kunne bruge dem til udbringning af husdyrgødning. Samtidig er det disse arealer, hvor der umiddelbart vil være størst naturpotentiale ved en ekstensivering. Det er vores pointe, at man ved målrettet ekstensivering kun får en marginal påvirkning af landbrugsproduktionen, samtidig med, at man får løst en række andre samfundsmæssige mål.

3. DN påstår videre, at de ekstra 13 procent gødning, som en udtagning af landbrugsjord ville kunne overføre til den tilbageværende landbrugsjord, vil opløse argumentet om for lidt gødning og dermed for lidt protein. Det er en grov vildledning af Folketinget. Gødning efter ligevægtsprincippet kræver 35-40 procent mere gødning, end vi i dag tildeler planterne i Danmark. De 13 procent ekstra gødning vil kun hæve proteinniveauet i korn med ca. 0,5 procent, eller fra 8,5 til 9,0 procent protein. I Tyskland har kornet til sammenligning 12-14 procent protein. Det kunne vi også have i Danmark, hvis bare vi fik lov.

DN kommentar:

Enhver, der har beskæftiget sig med sammenhængen mellem gødningsniveau og udbytter ved, at det er langt mere komplekst end Vagn Lundsteen taler om her. Op til et vist punkt er der en positiv sammenhæng mellem tilførsel af kvælstof og udbytter. Derefter flader kurven ud og så begynder udbytterne at falde, hvis man bliver ved med at tilføre mere kvælstof. Vagn Lundsteen forgiver at man bare kan blive ved med at få højere udbytter og at al tilført kvælstof bliver omsat til protein i kernen. Det er rigtig ærgerligt at han rådgiver ud fra det princip, som han kalder ligevægtsprincippet. For det er desværre forkert. Når man kommer over toppen af kurven, så går der alt for meget kvælstof til spilde, som ender i miljøet på den ene eller anden måde. Jeg vedhæfter et eksempel på, hvordan disse kurver ser ud. Niveauet ligger forskelligt fra år til år og fra afgrøde til afgrøde, men princippet er det samme.

4 og 5

I fjerde afsnit mister læseren den sidste respekt for den faglige formåen i DN, da man fra foreningens side påstår, at manglen på gødning ikke skyldes, at den samlede mængde af gødning til brug i landbruget er for lille, nej DN anfører at: "Der er altså ikke for lidt gødning, men for mange hektar under plov." Det argument er fagligt helt ude i skoven. Gødningsnormerne burde ikke kun være øget tilsvarende, men også mere, eftersom brakarealerne ikke var blevet gødet i mange år. Brakarealerne var altså allerede udpinte, da de skulle tilbage i dyrkning igen. En af de største fejlbehæftede faktorer i forhold til protein og udbytter er begrebet 'Økonomisk Optimum', som hverken tager hensyn til planternes biologiske behov og heller ikke tager hensyn til den føde, mikroorganismene skal bruge for at omsætte organisk materiale i jorden. Der er heller ikke taget hensyn til den akkumulerede effekt af langtidsundergødskningen.

Man er nødt til at tage udgangspunkt i det lavere potentiale, der opstår hvert år som følge af undergødskningen. Derfor er undergødskningen langt større end det officielt fremgår af debatten, da man ikke tager hensyn til 'renters rente-effekten'.

I sidste afsnit fremkommer DN med en række direkte usande påstande, som jeg her kort besvarer:

Påstand fra DN: *'DK har altid skullet importere brødhvede fra andre lande for at få en tilstrækkelig bagekvalitet'*

Svar: Det er ikke rigtigt, at DK altid har importeret brødhvede fra andre lande for at få den tilstrækkelige bagekvalitet. Vi kan nemt lave alt det mel, der skal bruges til melindustrien. Det er nemt nok at producere brødhvede med 12-14 procent protein, med et glutenindhold (som udtrykker sammensætningen af aminosyrer) på mere end 30 og en sedimentationsværdi (som udtrykker kvaliteten af proteinet) i top. Der findes meltyper, som vi ikke kan lave i Danmark på grund af for lidt varme og sol. Durum for eksempel. Men de har ikke noget at gøre med de sorter, der anvendes til almindelig melproduktion, som bruges til at bage boller, franskbrød og bagværk.

Påstand fra DN: *'Hvis man vil dyrke brødkorn med højt proteinindhold, skal man dyrke vårhvede, men det giver lavere udbytter'*

Svar: Man kan nemt dyrke vinterhvede med højt proteinindhold, så det argument er direkte forkert. I eksempelvis Polen, hvor jeg selv er involveret i landbrugsdrift, gøder man efter ligevægtsprincippet. I høsten 2014 har det bevirket et proteinindhold på 13,7 procent i vinterhveden i gennemsnit. Området disse landbrug befinder sig i, ligger i samme klimabælte som det sydlige Danmark. Så igen misinformerer DN politikerne.

Påstand fra DN: *'Kun en meget lille del af det danske hvedeareal går til brødkorn. Langt den største del bliver grisefoder. Så det er bare et symbolargument at køre på det lave proteinindhold i kornet. Det betyder nærmest ingenting for den samlede indtjening i landbruget'*

Svar: At kun en lille del af det danske hvedeareal går til brødkorn, siger sig selv, eftersom det ikke er muligt at producere brødkorn med de danske kvælstofnormer. Det er kun ca. 10.000 hektar, der holder brødhvedekvalitetskravene, selv med ekstra tildelt gødning. Men der er behov for cirka 80-100.000 hektar til produktion af brødhvede, hvis hele melefterspørgslen skal dækkes af dansk brødhvede.

At proteinniveauet ikke betyder noget for foderet, som anført af DN – og fremført af ministeren, er en misinformation af de værre. Det lave indhold af protein i foderkornet er netop årsagen til, at der importeres sojaprotein for milliarder af kroner fra Sydamerika. En produktion, som netop DN har kritiseret.

DN Kommentar

Der er rigtig mange påstande og argumenter i Vagn Lundsteens brev. Jeg vil nøjes med følgende kommentarer: Hvede var indtil midten af 1980'erne en relativt lille afgrøde i Danmark. Men da de kortstråede og vinterfaste vinterhvedesorter kom frem, blev der ændret på det, og vinterhvede er nu den mest dyrkede afgrøde i Danmark. Men det ændrer ikke på, at det danske klima med milde vintre og relativt kølige og regnfulde somre, er dårligt til at dyrke hvedetyper, som er egnet til at bage brød af. Proteinindholdet bliver for lavt. Derfor har man altid importeret hvede fra lande, som egner sig bedre til at dyrke brødhvede. Importen svinger, alt efter hvor varm en sommer og hvor våd en høst vi har haft, men når der skal bages det højt hævede brød, så har det altid, i større eller mindre grad, været fra udlandet. Nu bruges der også masser af hvede til andre formål, hvor et højt proteinindhold ikke er vigtigt, f.eks. kager, eller til slik og andre fødevarerformål, og her er den danske hvede glimrende.

Og så vil jeg slutte med denne overskrift fra Fødevarerwatch, dateret den 6. november:

"På Carlsbergs malteri og hos Valsemøllen har man intet at udsætte på den danske maltbyg- og brødhvede-kvalitet. Årets høst er den bedste i de seneste 100 år, lyder det fra Danish Malting Group".

Vi fortsætter gerne denne interessante diskussion.

Venlig hilsen

Rikke Lundsgaard
Landbrugspolitisk seniorrådgiver